

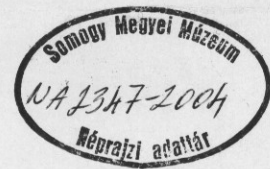
Gyűjtő: KNEZY JUDIT	
Gyűjtés ideje: 2003. december 10.	
TART. SZENNARÓK ÚTJA: KNEZY JUDIT A SZABADTÉVI NÉPRAJZI GYŰJTEMÉNY 25. ÉVTOROVILÓSA ALKALMAIBÓL ÍRT BESZÉDE	
2 oldal	
FOLDRAJZI MINTAÓ: Genna	(Budapest)
SZAKMINTAÓ:	XXIX
	XXXIV

--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

L. Kapitány Orsolya

fax: 82 312 822

SZENNÁRÓL ÚJRA

Kedves Vendégek! A népi műemlékek és szabadtéri múzeumok elszánt Hívei, s főként egykori munkatársaim!

Elnézést kérek, hogy a családomat ért súlyos csapás miatt nem tudok most jelen lenni. Talán L. Szabó Tünde helyettem is elmondja, hogy hogyan kezdődött a Szennai Szabadtéri Néprajzi Gyűjtemény tervezése és építése. A 20. évfordulón már nyilatkoztunk erről, magam különösen adatközlőim, a házak és tárgyak tulajdonosainak jelentőségét és a munkában résztvevő munkatársaim szerepét méltattam, akik valamennyien eszembe jutnak, amikor a Szennán az áttelepített épületekben járok. Mégegyszer nem kívánok róluk beszélni, bár irántuk való szeretetem változatlan. Hanem kimaradt a korábbi megemlékezésből Barabás Jenő Professzor, aki figyelte a maga szemérmes, de határozott módján és segítette lépéseimet a népi építkezés kutatása területén – jöllehet eleinte eszemben sem volt e témát kutatni. Már 1964-65-ben megbízott, hogy „alapozásként” a belső-somogyi református eredetű népességű községek közül Kálmáncsát és Kutast a Magyar Néprajzi Atlasz számára kutassam – többek között népi építkezésüket is, ekkor jegyeztem el magam Belső-Somogy csodálatos népével. A zalaegerszegi skanzen megnyitása után, melynek ő is szakértője volt, Somogyban is megindították a népi műemlékek fokozottabb ellenőrzését és felmérését – részben a Somogyban élő építészmérnök, a Somogyterv akkori munkatársai és a Néprajzi Múzeum és vidéki múzeumok néprajzosai is, én a Külső-Somogy néhány községét kaptam meg kutatópontként 1970-ben. Az ICOMOS népi építészeti albizottságának Barabás Tanár Úr is tagja volt és m int ilyen, hivatalosan is figyelte a Somogyban zajló készületeket, a szennai skanzen telepítési tervét és néprajzi programját, melyhez a gyűjtéseket 1967-68-ban végeztem. A kiválasztott épületeket maga is megnézte és Dél-Dunántúl építkezésének avatott szakértőjeként bármikor fordulhattam hozzá. A szennai tervezet készítése előtt már – mint a női munkakörök témájának gyűjtője – tájékoztam Csökölyön, Csurgón, Hedrehelyen, Kadarkúton, Szennán és környékén is, és a paraszti faépítkezés témakörében és levéltári kutatásokat is végeztem. Így az áttelepítések megkezdése előtt már kész tanulmányokkal tudtam indokolni elképzeléseimet: mint a 18. századi Somogy megyei köznemesi faépítkezésről (1972), Csököly és környéke építkezéséről (1973) és a belső-somogyi reformkori településváltozásokról szóló (1974) cikkeimben. Ezekhez a megfelelő mérnöki felméréseket már L. Szabó Tünde, Sási János és

munkatársaik a Somogyterv részéről elkészítették. A. Barabás Jenő egyetemisták tanulmányútját szervezte Somogyba és együtt vele bejártuk Szennát, Csökölyt és Kisbajomot stb. Külföldi kutatók is jártak e falvakban (pl. Wiegelmann, Günther Münsterből). Ebben az időben nyári gyakorlatra is küldött hallgatókat Kaposvárra, akik szintén részt vettek a gyűjtőmunkában. Mikor a Múzeum igazgatója 1974-ben a Szennára történő telepítést meg akarta akadályozni vagy késleltetni és olyan tervet adott be megkérdezésem nélkül, amely szerint Niklára, a Berzsényi kúria kertjébe kellene vinni az áttelepitendő paraszti készítésű faépületeket, az ICOMOS illetékes bizottságában Jenő is látogatást tett, bejártuk a helyszíneket és elvetettük a tudománytalan tervet és maradt az eredeti elképzelés. Ezután több ízben járt Somogyban (1975, 1979) a bizottsággal és nemcsak a szennai tevékenységet, hanem egyáltalán a népi műemlékekkel kapcsolatos mindenféle munkákat pl. tájházak, Szántódpusztai tervek figyelemmel kísérte és szakmailag segítette. Valószínűnek tartom, hogy az 1977-ben kapott Jankó János díjam indokolásában szereplő „a Szennai Szabadtéri Néprajzi Gyűjtemény előkészítése és néprajzszakos egyetemi hallgatók képzésében való részvétel” kitételek tőle származnak. Az Ethnographica Pannonica nemzetközi konferenciák előadójának is Barabás Professor és Kisbán Eszter szervezett be elsősorban táplálkozás, tüzelőberendezés, női munkakörök témákból. Amikor Pécsen 1990-ben a Dél-Dunántúl építkezéséről szervezett a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum és a pécsi múzeum Pécsváradon konferenciát szinte neki írtam meg az előadásomat, hogy az addigi eredményeimhez újat hozzak: „Táji különbségek a somogyi paraszti építkezésben (1696-1860)” címmel. A konferencián elhangzott előadásokról szóló összegezésében hosszan méltatta, a somogyi tanulságokat is – kiemelve az építkezésről általam és mások (Lantosné Imre Mária, még önkéntes gyűjtők is) által feltárt népi terminológiák sokszínűségét, árnyalatait.

Tudomásom szerint a szennai munkálatoknak második ütemét tervezik. Bár erről sem tanulmánytervet, sem tanulmányokat nem láttam, sem újabb épületfelmérésekről nem tudok, amelyek a továbblépést szakmailag alátámasztanák. Remélem, elkészülnek a tudományosan alátámasztott tervek, kialakul egy megfelelő munkacsoport a helyi munkatársakból és „figyelő és segítő szemek” kísérik továbbra is a munkálatokat Szentendréről és más szabadtéri múzeumok munkatársi gárdájából és a nagyközönség az eddiginél is többet tud meg Szennáról, épületeiről és a berendezési tárgyairól.

Jó tanácskozást kíván

Knézy Judit
Knézy Judit 2003. dec. 10.

